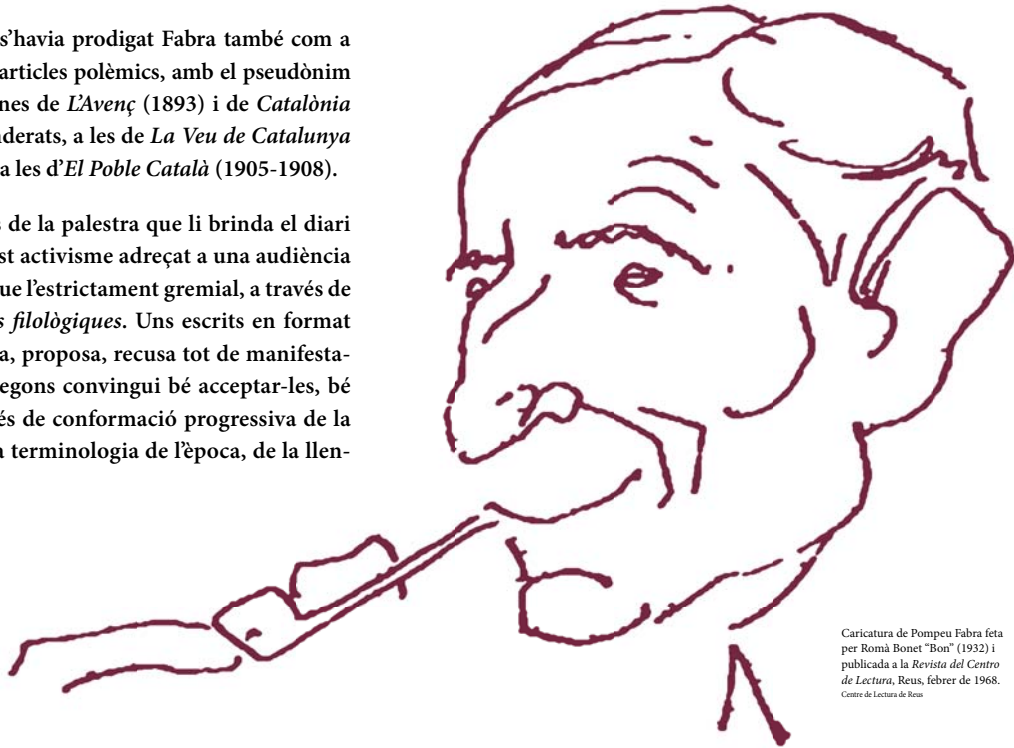

Fabra, divulgador i conferenciant

■ Ja amb molta anterioritat s'havia prodigat Fabra també com a filòleg divulgatiu. Signant articles polèmics, amb el pseudònim d'Esteve Arnau, a les pàgines de *L'Avenç* (1893) i de *Catalònia* (1900); també, de més ponderats, a les de *La Veu de Catalunya* (1913). I, amb el seu nom, a les d'*El Poble Català* (1905-1908).

El 1919, i fins al 1930, des de la palestra que li brinda el diari *La Publicitat*, reprèn aquest activisme adreçat a una audiència sempre molt més àmplia que l'estrictament gremial, a través de les anomenades *Converses filològiques*. Uns escrits en format periodístic des d'on apunta, proposa, recusa tot de manifestacions múltiples i vàries. Segons convingui bé acceptar-les, bé desestimar-les, en el procés de conformació progressiva de la llengua estàndard (o, en la terminologia de l'època, de la llengua literària).

Caricatura de Pompeu Fabra feta per Romà Bonet "Bon" (1932) i publicada a la *Revista del Centro de Lectura*, Reus, febrer de 1968. Centre de Lectura de Reus

Hi pondera, així, com

"cal tenir en compte la viabilitat de la innovació proposada" (OC, vol. 7, p. 617).

Hi exhorta que

"els defectes, cal extirpar-los no solament de la llengua escrita, sinó encara de la llengua parlada" (OC, vol. 9, p. 698).

Tot demanant-s'hi, imperativament, si

"¿no hauríem d'esperar de les empreses editorials que es decidissin a fer qualsevol sacrifici per tal que no sortís una sola ratlla que no hagués estat curosament revisada per un bon revisador d'originals?" (OC, vol. 7, p. 609).

En simultaneïtat a la difusió d'aquestes seves *Converses filològiques*, Fabra es desdobla en conferenciant arreu del país. Afirmant:

"l'obligació que tenim tots els ciutadans d'aprendre i difondre la nostra llengua si volem que sigui considerada com a nacional" (OC, vol. 9, p. 571).

Reclamant l'estudi conseqüent de la llengua:

"per aprendre el català s'ha de fugir del pintoresc. Sardanes, emblemes patriòtics, cançons, etc. Això és molt bonic, però no vol dir que se sap el català [...] per aprendre el català s'ha d'estudiar la gramàtica" (OC, vol. 9, p. 392).

Pledejant contra la subsumpció de la llengua subordinada, la catalana, dins l'hegemònica, la castellana:

"Per això convé tant de destriar ben bé ço que és català de ço que és castellà: de moment, millorarà, així, el nostre català, i de retop el nostre castellà, i evitarem la pèrdua de la construcció, forma o paraula catalana, que, altrament, a la llarga tindria lloc fatalment" (OC, vol. 7, p. 787).

I prioritant en tot cas l'ús per sobre la dimensió ideològica:

"més m'estimo un català que combati Catalunya en català, que no un català que lloï Catalunya en castellà" (OC, vol. 9, p. 736).

Durant aquells anys vint, a més, el compromís cívic i polític de Fabra es materialitza tot fent-se càrrec de la presidència de l'Ateneu Barcelonès i dinamitzant-lo com un focus d'irradiació cultural, així com també de resistencialisme enfront del Directori militar.

L'AVENC
EL:POBLE:CATALÀ
LA PUBLICITAT
REVISTA DEL
CENTRO DE LECTURA
La Veu de Catalunya
IBÈRIA

UNIVERSITAT DE
BARCELONA